

T

'BEMOEI JE MET JE EIGEN ZAKEN!'

Anders kijken naar lastig gedrag

In de lerarenkamer bespreken mijn collega's een 'gedraglastige' jongere. Ik herken de klachten van mijn collega's niet echt. Ik heb geen problemen met deze Pieter. Deze beschrijving is voor docenten LO herkenbaar. In dit artikel een pleidooi om anders te kijken naar 'beweeglijke' leerlingen'. Door: Henno Oldenbeuving

Docenten die lesgeven in een theorievak hebben een andere kijk. Dat wordt duidelijk als ik word afgescheept met het excuus dat er in het gymlokaal natuurlijk andere wetten gelden. Daar mogen, nee moeten, de leerlingen tusslotte bewegen. Dat is niet vergelijkbaar met het lastige beweeglijke gedrag in het klaslokaal. Ik ben het hier natuurlijk niet mee eens, maar blijf achter in verwondering. Deze jongeren lastig? Ik vind hele andere leerlingen veel lastiger.

Dit was zo'n tien jaar terug. In het begin van mijn tijd als docent bewegingsonderwijs. En vanaf toen is dit verschijnsel me blijven boeien. Wat of wie is nou eigenlijk de gedragslastige jongere?

ALLE JONGENS ZIJN LASTIG

Het lijkt tegenwoordig of bijna iedere jongere gedragslastig is. En is er een beeld ontstaan dat het huidige gedrag van jongeren veel extremer is dan vroeger. Wat fijn toch dat we nu een compleet vocabulaire hebben waarmee we deze leerlingen kunnen bestempelen: scholen zitten vol met adhd'ers, autisten, lwo'o'ers of andere rugzakdragers. Met deze termen is het in ieder geval net alsof we er grip op hebben.

Maar goed, voor wie is het gedrag van deze leerlingen nou eigenlijk lastig? Neem nou Daniël (14).

Toen ik hem les gaf, presteerde hij het om elke dag minstens een half uur te laat te komen. Als ik hem, eerst vriendelijk, maar steeds dwingend vroeg naar een reden, kon ik op een grote mond rekenen. Ofwel: 'Bemoei je met je eigen zaken'. Dit hield erg lang aan. Gek werd ik van hem. Hij verstoorde zowel de lessen als mijzelf.

Maar na een tijdelijke schorsing van school leerde ik hoe ver je er naast kunt zitten. Het lastige gedrag van Daniël bleek juist ingegeven door behulpzaamheid en trouw. Zijn moeder was ernstig ziek en Daniël bracht zijn kleine zusje iedere dag naar school. Ik kon mezelf wel voor de kop slaan. Ik had mezelf volledig laten frustreren door deze jongen. Maar erger nog: ik had geen echte aandacht voor hem gehad. Ik hoop dat hij mijn gedrag snel vergeten is.

LASTIG VOOR WIE?

Het gedrag van de jongere is meestal vooral lastig voor de jongere zélf. Zijn schoolloopbaan verloopt stroever of rottiger dan bij een 'normale' leerling. Hij werpt met zijn gedrag grenzen op die zijn mogelijkheden beperken. En hij is degene die misschien zijn sociale omgeving teleurstelt.

Of is het vooral de docent die de jongere als last ervaart, zoals ik bij Daniël? Als je de term 'gedraglastig' zo interpreteert, dan zegt dit woord eigenlijk vooral iets over het gedrag van de docent. Namelijk dat deze zijn gedrag voor de klas laat leiden door de leerling. Waarmee je eigenlijk zegt dat de docent de touwtjes niet meer in handen heeft.

Wat is er voor nodig om gedragslastige jongeren niet meer als zodanig te ervaren? Misschien helpt het als we eerst van die nare term af zijn.

Ik spreek zelf liever van ingewikkeld gedrag. Ingewikkeld omdat je wel degelijk in handelingsverlegenheid wordt gebracht. Ingewikkeld, omdat het bij iets ingewikkelds logisch is dat je het antwoord niet meteen klaar hebt. En ingewikkeld, omdat ingewikkelde zaken uitdagend zijn in plaats van vervelend.

OPEN INSTELLING

Ingewikkeld gedrag roept om een leerbare, open en nieuwsgierige houding van de docent: feedback durven vragen aan collega's, terug willen kijken op eigen gedrag en daadwerkelijke interesse hebben in de achtergrond van de jongere. Dit alles vergt niet alleen behoorlijk wat van de docent, maar ook van de school. Jezelf kwetsbaar opstellen, je eigen gedrag bespreekbaar maken lukt natuurlijk alleen in een veilige omgeving. Ik

FOTO: HANS DIJKHOFF

onze mars om de jongere echt te zien? Staan we voldoende open om echt contact te maken met de leerling. Een jongere is ook maar een mens. Een mens die gezien wil worden, een mens die serieus genomen wil worden. Dit maakt ons werk interessant, maar ook .... tja, ingewikkeld. Want iedere situatie is in principe anders en nooit terugkerend. Iedere dag is nieuw, iedere leerling is anders. Wat bij de ene jongere werkt, lukt niet bij een andere. En net als je denkt het onder de knie te hebben, komt er toch weer één je gymlokaal in waarvan je denkt 'pfff, die is lastig!'. En dat maakt dat we een prachtig vak uitoefenen.

Boektip

De pit van pedagogisch vakmanschap
– Johan Hamstra. Publicatie met DVD

'Ik heb nu veel beter door wat er eigenlijk onderhuids in zo'n klas gebeurt en hoe ik dat kan beïnvloeden'

Henno Oldenbeuwing is trainer/consultant bij het APS

Correspondentie: H.Oldenbeuwing@aps.nl

Alle leerlingen krijgen een hand

gun alle leraren een schoolcultuur waar je zonder schaamte je collega's om hulp kunt vragen. Uit ervaring weet ik jammer genoeg dat deze cultuur niet altijd vanzelfsprekend is. Een open instelling dus van zowel docent als school. Daarnaast doe ik hier graag een warm pleidooi voor het belang van pedagogisch vakmanschap. We zijn allemaal sterk geschoold in onze didactische vaardigheden. Maar hoe zit het met onze pedagogische kwaliteiten? Hebben we voldoende in

R ► AFDELINGEN

HAARLEM

Beginners en herhalingscursus EHBO

Datum: 15 november

Tijd: 9.00 tot 16.00 uur

Plaats: LJC2 Individueel, Spijkerboorpad 4, Haarlem

Info: miekebrakenhoff@kvlohaarlem.nl

IJSSELSTREEK

Skateclinic

Datum: 8 november

Tijd: 9.15 uur

Plaats: Calo te Zwolle

Info: ellen@kvlo-ijsselstreek.nl

SUYDENVELT EN DRENTHE

Studiedag 'Vakmanschap is meesterschap'

Datum: 21 november

Tijd: 14.00 tot 21.00 uur

Plaats: Meppel

Info: eggen.kp@hsdrenthe.nl en/of Gerne@home.nl

R ► AGENDA

SportDrenthe 40 jaar

Manifestatie met een sportcongres, deelsymposia en een sportmarkt

Datum: 7 november

Tijd: 9.30 tot 17.15 uur

Plaats: Sport- en evenementencentrum De Smelt te Assen

Info: Siglinde Schäfer, tel.: 030 602 8095,
e-mail: conferences@arko.nl

7^e Groningen Sport Medicine Symposium 2009

'The Young and Adolescent Athlete'

Datum: 23 januari 2009

Tijd: 9.30 tot 16.30 uur

Plaats: Universitair Medisch Centrum Groningen

Info: www.wenckebachinstituut.nl